

Zoektocht naar de idealen van

***Het Verloren
Koninkrijk***

Herman Haan

The logo for the publisher 'Vision' features the word 'Vision' in a black, elegant cursive script. A thin, curved line arches over the letters, starting above the 'V' and ending above the 'n', creating a sense of movement and grace.

Uitgeverij - Groningen

Copyright © 2000: Vision

Auteur: Herman Haan

Omslag: Willem Corsius / De Poel Pre Press & Druk

Eerste druk: augustus 2000

Uitgave:

Vision Uitgeverij

Postbus 70.077

9704 AB Groningen

Nederland

ISBN 90-75613-13-X

NUGI 635

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this work may be reproduced in any form by print, photoprint, microfilm or any means without written permission of the publisher.

Inhoudsopgave

Inleiding	7
De vermoeide reiziger (Proloog)	9
Jij doet niet mee (Hoofdstuk 1)	15
Ontsnappen lukt niet altijd!!! (Hoofdstuk 2)	21
Als je alles kwijt bent (Hoofdstuk 3)	27
De bestemming (Hoofdstuk 4)	35
Spiegeltje spiegeltje aan de wand... (Hoofdstuk 5)	45
Belangrijke wegwijzers (Hoofdstuk 6)	53
Vergeving? (Hoofdstuk 7)	61
De zoektocht (Hoofdstuk 8)	69
De reiziger (Epiloog)	75

INLEIDING

Idealen hebben we allemaal, net als onze dromen. De één droomt van rijkdom, de ander van het doen van goede dingen. De één durft er over te praten – die noemen we idealist – en een ander verzwijgt ze liever – de mensen die door het leven gaan als dromers.

Soms zie je aan mensen dat ze idealen hebben gehad en mooie, grote dromen. De meeste van hen zijn een beetje cynisch geworden. Laatst zei iemand: ‘Een cynicus is niemand anders dan een idealist vol teleurstelling’. Ik denk wel dat dit waar is.

De wereld is vol mensen die ergens onderweg veel van hun idealen en dromen zijn kwijtgeraakt. Diezelfde mensen hebben vaak negatieve bittere ervaringen meegemaakt en ze ergens – diep verborgen op een donker plekje waar niemand bij mag – bewaard. Ik ben één van hen, op z’n minst gedeeltelijk. Velen die dit lezen ook, jammer genoeg.

Dit boek heeft ten doel die verloren idealen en dromen terug te vinden. Het schrijven was als een spannende, emotionele en verhelderende ontdekkingsstocht. Ik hoop dat jij het lezen hiervan net zo ervaart.

En dan te bedenken dat het allemaal begon met een droom...

*Zoeken naar
het Verloren
Koninkrijk is
vooral zoeken
naar jezelf*

Proloog

DE VERMOEIDE REIZIGER

Donkere wolken joegen elkaar achterna in een wild en gevaarlijk spel. Een onmiskenbaar teken van de herfst, de tijd van barre regenbuien, striemende winden en vallende bladeren. De geur van de herfst drong door alles heen, een rottige, beetje dompige, haast bossige geur. Een paar bladeren op de grond speelden krijgertje met de wind en de elementen. Ze draaiden rondjes, vlogen ineens omhoog om dan zomaar een paar seconden doodstil op de grond te gaan liggen. Daarna begon het spel weer opnieuw, in dezelfde volgorde. Ook was er de regen, die striemende, koude regen die met bakken tegelijk uit de donkere hemel viel. Echt zo'n herfstdag om binnen te blijven, een goed boek te pakken en dicht tegen de verwarming aan te kruipen.

Heel in de verte worstelde iemand met de wind en de regen. Gebogen liep het figuurtje recht tegen de sterke wind in. Een grote jas wapperde tegen de benen aan, ja van wie eigenlijk. Dichterbij en dichterbij worstelde de persoon zich en het bleek een man te zijn. Een man met een veel te grote, veel te zware koffer. Af en toe bleef hij even staan, veegde de regen en de modder uit zijn gezicht, slaakte een diepe zucht en liep dan weer verder. Om even later weer stil te staan

en de regen uit zijn kleren te schudden. Daarna pakte hij de koffer weer op en met zware tred zag je hem verder sjouwen. De koffer was veel en veel te zwaar, het weer veel te lelijk en de man oogde veel te vermoeiend. Zelfs op afstand kon men zien dat de man niet alleen die zware koffer sjouwde, ook was er iets zwaars in hemzelf. Er straalde zo'n hopeloosheid, zo'n leegte uit het hele tafereel.

Vanuit de verte aanschouwde ik dit schouwspel en ik kon niet anders dan blijven kijken naar wat er zou gaan gebeuren. Opeens zette de man de koffer met een beslist en duidelijk gebaar op de grond. 'Wat zou er gaan gebeuren?' vroeg ik me af. 'Zou hij de koffer domweg laten staan en gewoon doorlopen zonder de last van die veel te zware koffer?' Ik zag dat de man aanstalten maakte om de koffer te openen. Hij bukte zich, legde de koffer neer en met enige moeite knipte hij hem open. Ik verwachtte nu dat de man een extra regenjas of paraplu zou pakken maar niets was minder waar....

Want plotseling deed de man met een beslist gebaar een greep in de koffer en gooide er iets uit. Ik wilde roepen 'wat doe je nu toch allemaal' maar ik wist dat ik mijn mond moest houden. Hier gebeurde iets waarvan ik me nog even afzijdig moest houden, de man deed iets wat voor hem ongetwijfeld van groot belang was. Het bleef niet bij één voorwerp, maar meerdere

onbekende voorwerpen vlogen dramatisch dwarrelend door de lucht om dan, na soms een kort gestuiter, stil te blijven liggen.

Net zo onverwachts als hij was begonnen, hield de man ineens weer op. Hij keek nog een paar keer in de koffer alsof hij een inschatting maakte, keek toen om zich heen, knikte en deed de koffer weer op slot. Hij stond op, trok zijn jas recht, veegde een haarlok opzij en liep verder om na een paar passen aarzelend achterom te kijken. Zelfs uit de verte kon ik zien dat een diepe traumatische zucht uit het diepst van de man ontsnapte. Even leek het erop dat de man terug zou lopen om alles weer op te pakken. Maar nee, hij keek nog een keer achterom en liep toen resoluut door. Alhoewel de koffer veel lichter was dan voorheen, leek het wel alsof de schouders van de man nog meer gebogen waren dan voorheen. Hij maakte de indruk een heel vermoeide reiziger te zijn, die onderweg al heel veel was kwijtgeraakt.

Terwijl de man verder worstelde, rende ik naar de plek waar hij alle spullen uit de koffer had neergegooid. Ik keek rond en kreeg langzaam maar zeker een blik van verbijstering en diepe meelij in mijn ogen. Heel vaag drong het tot me door wat er hier werkelijk was gebeurd. Midden in de regen ging ik op mijn hurken zitten en keek nogmaals om me heen. Ik strekte mijn hand uit om een boek op te pakken wat de man zo beslist had weggegooid. ‘Mijn jeugdherinneringen’,

stond er met grote letters op. Het bleek een soort album te zijn en ik sloeg het voorzichtig open. Een kereltje met een stralende lach op de eerste pagina. Op de tweede pagina hetzelfde manneke tussen allemaal speelgoed, weer stralend en ondeugend kijkend. Dan op schoot bij pappa en later hand in hand met een meisje, zijn zusje misschien? Ik pakte een ander boek waarop stond ‘Mijn groot dromenboek’ en daar, wat lag daar in die plas? ‘Mijn eerste diploma’.

Ineens zag ik het. Allemaal mooie, tedere en gevoelige herinneringen lagen hier smerig te worden op de grond. Waarom? Alhoewel ik het antwoord diep in mijn hart wist, kon ik het gewoon niet geloven. Dit was zo zielig, zo treurig, zo eenzaam.

Ik stond op en rende de man achterna. Ik moest hem inhalen want ik wilde het antwoord uit zijn eigen mond horen. Ik wilde vooral weten waarom. Wat was er gebeurd, wat was zijn motief en welk vreselijk geheim droeg hij met zich mee. Na enkele ogenblikken had ik de man ingehaald en hijgend vertelde ik dat ik alles had gezien. Hoe hij had geworsteld met de wind en toen zijn koffer had geopend en ik zei ook dat ik had gezien wat hij weggegooid had. Hij werd rood in zijn gezicht, keek naar de grond en weigerde in eerste instantie om ook maar iets te zeggen. Maar ineens zei hij met gebroken stem: ‘Je moet het ook zelf maar weten, kijk maar als je dat zo graag wilt’. Hij smeet de koffer voor mijn voeten.

Voorzichtig en misschien wel een beetje bang geworden opende ik de koffer. Ik wist diep in mijn hart wat er zou komen en toch schrok ik. Het eerste wat me opviel was dat de koffer nog steeds halfvol was. Het waren ook dezelfde boeken, albums en schriften. Het enige wat duidelijk anders was, waren de titels. Ik strekte mijn hand uit en pakte een willekeurig boek. Er stond op ‘Alle teleurstellingen’ en toen ik het opende zag ik dat er allemaal verhalen in stonden over de man en zijn teleurstellingen. Ooms en tantes werden beschreven, een heel hoofdstuk over zijn vader, met hier en daar foto’s. Ik schrok, want ik dacht een foto van iemand te herkennen. Gauw deed ik het dicht en pakte een ander boek ‘Weglopen’ getiteld. Weer verschillende verhalen die allemaal eindigden met het weglopen van de man. Ik keek hem aan en zag de afwerende, verontschuldigende blik in zijn grijsblauwe, harde ogen. Slap hè, zeiden die me.

Ik stond weer op en keek de man aan. Hij zag blijkbaar het vraagteken in mijn ogen en wees naar de koffer. Met intens treurige stem zei hij: ‘Mijn werkelijkheid’. En achteromkijkend naar alle weggegooiden spullen: ‘Mijn verloren idealen, mijn dromen’, en hij begon te huilen als een kind. Hij legde zijn hoofd op mijn schouder en zo bleven we – in weer en wind – een poos staan.

Iemand klopte op mijn schouder.

Verbaasd werd ik wakker en merkte dat ik mijn hoofd op de schouder van mijn vrouw had gelegd. ‘Je hebt gedroomd,’ zei ze.

De hele verdere dag moest ik denken aan deze droom. Allerlei vragen spookten door mijn hoofd. Wie was deze man? Was ik het zelf? Vertegenwoordigde hij een deel van de samenleving?

Langzaam maar zeker vielen de puzzelstukjes op hun plaats. De droom begon te leven. Ineens zag ik het. Hoe mensen vol goede moed het leven ingaan, maar dan onderweg ineens, – door tegenslag, teleurstelling, ziekte of echtscheiding – alle goede, mooie dingen verliezen of soms zelfs weggooien. Wat ze overhouden is enkel de negatieve ervaring.

Dit boek gaat over de zoektocht om die verloren idealen terug te vinden. Want ergens, onderweg, liggen ze te wachten tot ze weer opgepakt worden.....

Hoofdstuk 1

JIJ DOET NIET MEE

Vroeger hadden we sporthelden en vaak ook muzikhelden. Heimelijk droomden we dan dat we ook zo zouden worden als hem of haar. Natuurlijk zeiden we dat niet hard op, want uitgelachen worden, dat kon altijd nog wel. Als schrikbarend voorbeeld van dat meedogenloze uitgelachen worden, waren daar die twee jongens uit mijn omgeving die hun adoratie voor Elvis Presley wat al te duidelijk lieten blijken. Met opzichtige kleding en vetkuiven van hier tot Tokyo probeerden ze heldhaftig de show te stelen. Wat dus overduidelijk mislukte!

Het uur der stoere waarheid waren de sportlessen in de hoogste klassen van de lagere school en de eerste klassen van de middelbare school. Soms werden er teams gemaakt die niet door de leraar werden gekozen maar door collega-klasgenoten. Voor de minder sterken, stoeren en sportieven onder ons waren zulke momenten een regelrechte aanleiding voor een bijzonder angstige nachtmerrie. De droom dat jij de held van de dag was, veranderde dan al gauw in een panische angst om als één van de laatsten gekozen te worden. Daar waar de Bijbel zegt dat vele laatsten de eersten zullen zijn, nou, wij hadden nog nooit van die uitspraak gehoord, degenen die als laatsten werden geko-

zen. Eigenlijk werden ze niet eens gekozen, ze moesten gekozen worden, anders zouden ze nooit in welk team dan ook gezeten hebben. Zelf was ik vroeger een middelmatig sporter. Nooit werd ik als eerste gekozen, maar gelukkig ook nooit als laatste. Die eer was steevast voorbehouden aan Wim de Vries. Alhoewel hij veruit de slimste van de klas was, telde hij op sport en meisjesgebied totaal niet mee. Hij was niet alleen veel te dik, ook droeg hij een bril met zulke dikke glazen, dat wil je niet geloven. (Toen ik eens vroeg of het waar was dat er HERO in zijn glazen stond werd 'ie toch boos!) Wim was dus altijd de laatste en wie Wim uiteindelijk in zijn team kreeg had bij voorbaat de wedstrijd al half verloren. Later heb ik me vaak afgevraagd wat er van hem geworden is en vooral of hij nog weet dat hij altijd de laatste keus was. Toen was het in ieder geval niet prettig voor hem en dat kon je merken ook want hij gooide er altijd vreselijk met de pet naar.

Dat zulke voorvallen geen uitzonderingen zijn hoorde ik nog onlangs. Een goede vriendin van ons, Marijke, wilde maar wat graag soldaat worden en ging daarom solliciteren bij het leger. Nu heeft Marijke een nogal vervelend verleden en voor haar was deze stap meer dan een sollicitatie, veel meer. Ze hoopte door deze stap ook af te kunnen rekenen met haar verleden. Met het wachten op de uitslag steeg de spanning. 'Ik word toch niet aangenomen,' zei ze steeds, 'ik word overal

afgewezen dus dat zal nu ook wel weer gebeuren'. Marijke kreeg gelijk. Op een wel heel pijnlijke wijze. In de brief die ze kreeg stond deze zin: 'gezien uw verleden als incest-slachtoffer, verwachten wij momenten van onstabieleit... daarom bent u helaas afgewezen'. Ze belde me op en zei huilend alleen maar dit: 'Zie je wel, zo gaat het nu altijd met mij'.

Over zulke dingen moet ik vaak best wel nadenken. Hoe het komt dat sommige blijkbaar 'altijd' pech hebben, terwijl anderen alles wat ze aanraken in goud zien veranderen. Door mijn huidige werk bij de TV word ik heel vaak geconfronteerd met diep leed en schijnbaar onbegrijpelijke gebeurtenissen.

Eind 1999 nog bereidde ik een programma voor die ging over een gruwelijke schietpartij op een Amerikaanse school in LittleTon. Op 20 april van 1999 schoten twee jongens van 16 jaar 12 medescholieren dood en een leraar. Daarna pleegden ze zelfmoord. Met diverse overlevenden en nabestaanden had ik intense gesprekken. Een moeder die haar zoon had verloren verwoordde het als volgt: 'Ik weet dat God helpt, ik voel het ook, maar begrijpen, nee dat kan ik niet. Ik mis mijn zoon gewoon vreselijk erg.' Daarna viel er een diepe stilte. Vroeger had ik dan mijn antwoord wel klaar. Zo van: 'wie weet waarvoor je zoon is gespaard' en meer van die oprecht goed bedoelde, maar totaal onzinnige clichés. Nu beleefde

ik die stilte als heel prettig, heel genezend en heel pastoraal. Natuurlijk zing ik in de kerk ook die prachtige liederen dat we ‘meer dan overwinnaar zijn’ en dat beleef ik dan ook zo. Maar de eerlijkheid gebiedt me te zeggen dat dit lang niet altijd zo is.

‘Ik twijfel heel vaak, maar niet aan mijn geloof,’ zei een bekende Nederlander laatst tegen me. Heel anders was het met een voornaam-genoot van me, Herman van Gelder. Als een dood vogeltje kwam hij op een dag onze kamer binnen, het liefst – zo vertrouwde hij me toe – zou hij zelfmoord willen plegen, maar dat vond hij laf en durfde het ook gewoon niet. Ooit was zijn leven vol met dromen en zonnige toekomstverwachtingen. Zo graag wilde hij muziek studeren en later muzikant worden. Maar zijn vader was het gruwelijk oneens met hem. ‘Een echte baan, geld verdienen, status in de maatschappij, daar ging het om,’ zei pa-lief keer op keer. Herman beschreef een welhaast klassiek generatie gevecht. Pa zette zijn druk door en Herman zijn dromen, met dus een vreselijke ruzie tot gevolg. ‘Weet je wat het erge is,’ zei Herman, ‘telkens als ik ’s ochtends in de spiegel kijk, verandert mijn gezicht langzaam in het boze gezicht van mijn vader. Hij kijkt me dan met een heel boze en beschuldigende blik aan.’

Pa was leraar en ouderling in een bekende kerk en hechtte aan een goede naam. Daar paste de droom van een onwillige puber niet in, ook al had die een behoorlijk gevoel voor muziek. Herman verloor niet alleen zijn droom, maar ook de relatie met zijn vader en zijn geloof in God. We hadden stevige gesprekken, moeilijke gesprekken, maar beleefden vaak ook heel mooie momenten. Hij moest ontdekken dat vergeven meer is dan een daad, het is bijna een kunst. Ook moest Herman leren dat de ooit weggegooide droom weer gevonden kan worden maar dat er moed voor nodig is om weer aan het zoeken te slaan. Gelukkig vond hij die moed. En hoewel het leven nog wel eens taai voor Herman is, doet hij dingen waar hij plezier in heeft en er nog geld mee verdient ook!

De huidige maatschappij gaat heel dubbel om met diegenen die het wat moeilijker dan gemiddeld hebben. Enerzijds is er veel aandacht voor problemen. Er wordt veel over geschreven en er zijn vele instanties waar je terecht kunt. (Er is zelfs een begeleidingsburo voor suicidalen, ik zal maar geen telefoonnummer noemen). Maar tegelijkertijd wil deze welvaartsmaatschappij alleen maar aandacht geven aan succesnummers. Het gaat er veel meer om wat je bereikt hebt, dan wie je bent. Als bommen schieten nieuwe magazines uit de grond waarin je kunt lezen hoe je nog sneller rijk kunt worden enz, enz.

Soms lijkt het wel alsof die lange dramatische rij nog bestaat, alleen is het sportveld veranderd in maatschappij en nog steeds beleven veel mensen dat ze eigenlijk alleen maar mee mogen doen omdat het niet anders kan.

Tot slot

Het lijkt wel alsof de wereld nog steeds vol is met Marijkes en Hermannen, mensen die te bang zijn om te dromen, te verlangen en uit te zien naar betere tijden.

Het volgende hoofdstuk gaat over een jongeman, die net als de vermoeide reiziger uit het proloog, en alle Marijkes en Hermannen, bijna alles verloor. Bijna...